

УДК 330.322:658.152:621(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.217.416-423>

Чапран С.П.

Національний університет «Львівська політехніка»

Chapran Serhii

Lviv Polytechnic National University

<https://orcid.org/0000-0002-5888-3462>

АНАЛІЗУВАННЯ СТАНУ ТЕНДЕНЦІЙ ІНВЕСТИВАННЯ У МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

З результатом досліджень у статті проведено аналізування стану інвестування у машинобудування України за 2021–2025 рр. Використано офіційні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства економіки України, матеріали Національного інституту стратегічних досліджень, Світового банку та сучасних наукових публікацій визначено динаміку, структурні зміни, джерела фінансування та ключові обмеження інвестиційної активності.

Проведено порівняльний аналіз з виокремленням довоєнного 2021 р., кризового 2022 р. та адаптаційного періоду 2023–2025 рр. Встановлено, що падіння капітальних інвестицій у машинобудування у 2022 р. супроводжувалося істотним скороченням виробництва, тоді як у 2023 р. відбулося часткове відновлення інвестиційної активності.

В свою чергу виявлено посилення структурних змін у 2024–2025 рр., пов'язаних з впливом оборонних замовлень, підвищенням локалізації виробництв, енергетичною автономністю та необхідністю відновлення промисловості машинобудування.

Також сформовано перехід від дискретного проектного інвестування до динамічного управління інвестуванням машинобудівних підприємств.

Ключові слова: *інвестиції, управління інвестиціями, машинобудівні підприємства, капітальні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, динамічне управління інвестиціями, інвестиційний процес, відновлення промисловості, Україна.*

ANALYSIS OF THE STATE TRENDS OF INVESTMENT IN UKRAINE'S MACHINE-BUILDING INDUSTRY UNDER ECONOMIC INSTABILITY

The article analyzes the state and key trends of investment in Ukraine's machine-building industry during 2021–2025. The study is based on official data from the State Statistics Service of Ukraine, the National Bank of Ukraine, the Ministry of Economy of Ukraine, analytical materials of the National Institute for Strategic Studies and the World Bank, as well as recent Ukrainian and international scientific publications. The dynamics of capital investment, structural changes in investment activity, major sources of financing, and the principal factors constraining investment processes at machine-building enterprises are examined.

A comparative analysis was conducted with a distinction between the pre-war year of 2021, the crisis period of 2022, and the adaptation and recovery period of 2023–2025. The findings indicate that the sharp decline in capital investment in machine-building in 2022 was accompanied by a substantial contraction in industrial production, deterioration of the investment environment, disruption of supply chains, and an increase in economic and security risks. In 2023, investment activity partially recovered as enterprises gradually adapted their operations to wartime conditions.

The study identifies further structural transformations during 2024–2025, driven by increasing defense-related demand, greater localization of production, the need to strengthen energy autonomy, technological modernization, restoration of damaged production capacities, and the restructuring of industrial supply chains. Particular attention is paid to the significant dependence of machine-building enterprises on their own financial resources, which limits their ability to implement large-scale and long-term investment projects.

The results demonstrate that investment processes in Ukraine's machine-building industry are becoming increasingly dynamic and dependent on changes in the internal and external environment. Therefore, the transition from discrete

project-based investment to dynamic continuous management of investment resources is substantiated as an important prerequisite for improving the adaptability, technological development, investment sustainability, and long-term competitiveness of machine-building enterprises under conditions of uncertainty and post-war recovery.

Keywords: investment, investment management, machine-building enterprises, capital investment, investment activity, investment resources, dynamic investment management, investment process, industrial recovery, Ukraine.

JEL Classification: E22, L62, L64, O16, G31.

Постановка проблеми. Розвиток складових елементів промисловості машинобудування є необхідним, для забезпечення економіки засобами виробництва. Супутньо це формує попит на продукцію інших галузей економіки, забезпечуючи робочі місця, впливає на спроможність економіки до технологічного відновлення. Важливим стають потребами оборони, відновлення транспортної та енергетичної інфраструктури, високотехнологічного та інших секторів економіки. Необхідність забезпечити ширшу інтеграцію у виробничих ланцюгах Європейського Союзу. В свою чергу активні інвестиції у машинобудуванні не тільки відображає корпоративним показником, також в свою чергу характеристикою структурної стійкості національної економіки [1; 7; 12].

В умовах повномасштабної війни, яка спричинила масштабні руйнування виробничих потужностей, втрату ринків та логістичних маршрутів. Великою мірою вплинуло на зростання вартості капітальних інвестицій, спричинила дефіцит робочої сили, високі страхові ризики.

Це поставило підприємства перед необхідністю структурної зміни, релокації діяльності в залежність від енергетичної стабільності та підвищило потребу у виробництві продукції для сектору безпеки й оборони. Проблема дослідження полягає у погляді на інвестиційну активність, яка трактується через абсолютний обсяг капітальних вкладень, що не повною мірою відображає структурні зміни, які відбуваються під впливом війни [2; 3; 8].

Обмеження доступу до статистичних даних на період воєнного стану, окремі показники не оприлюднювалися через вимоги статистичної конфіденційності, та уточнювали після відновлення звітування. НБУ у 2026 р. здійснив перегляд оцінки прямих інвестицій за 2022–2024 рр. відобразивши збільшення їх залишків на кінець звітних років після надходження повнішої інформації [6].

Відповідно виокремлення періоду за 2021–2025 рр. дає нам встановлення бази порівняння у довоєнний 2021 р. з паралельним зіставленням показників, аналізом релевантних даних.

В свою чергу для машинобудування особливо важливим є проблема забезпечення джерел фінансування, що характеризується високою капіталомісткістю та тривалими циклами розробки та освоєння нової продукції, з фінансуванням дослідно-конструкторських робіт і модернізації виробничих ліній ускладнюючи доступ довгострокового капіталу. Подекуди унеможливає одночасну реалізацію декількох проектів, обумовлюються обмеженням кредитуванням та високими ризиками залежності від власних коштів [2; 4].

Потреби повоєнної відбудови одночасно

створюють масштабний потенційний попит на продукцію машинобудування. За оцінкою RDNA4, станом на кінець 2024 р. сукупні потреби України у відновленні та реконструкції на наступне десятиліття оцінювалися у 524 млрд дол. США, причому серед найбільш капіталомістких напрямів названо транспорт, енергетику, торгівлю та промисловість [7]. Оновлена RDNA5 за 2026 р. відбувається подальше зростання масштабів прямої шкоди та наголошується на критичній ролі приватного капіталу, доступу до фінансування та наближення виробництва до зелених і цифрових стандартів ЄС [8].

Це формує довгострокове інвестиційне вікно для українського машинобудування, але його використання залежить від здатності підприємств управляти інвестиціями в умовах безперервної зміни ризиків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика інвестування машинобудівних підприємств набула нового змісту після 2022 р. Нестерчук О. С. та Гречко А. В. досліджують проблеми й перспективи залучення інвестиційних ресурсів у машинобудівну галузь в умовах воєнного стану акцентують увагу на необхідності пошуку альтернативних джерел фінансування, державної підтримки й адаптації інвестиційної політики підприємств до воєнних ризиків [2]. Важливим у цій роботі є погляд який звертає увагу на початкову реакцію галузі на повномасштабний воєнний вплив.

Пінчук О. В. розглядає трансформаційні зміни українського машинобудування під впливом воєнних дій, у ретроспективі відносно кризового 2014 р. У викладі автора пов'язано характеристику зміни у виробничій та зовнішньоторговельній структурі з необхідністю переорієнтації підприємств на нові ринки та технологічні пріоритети [3]. З огляду на 2021–2025 рр. такий підхід дозволяє трактувати 2022 р. не ізольованим відхиленням оцінки а прискоренням довготривалої структурної трансформації.

Шпомер Т. О., Волошин С. П. та Реус Р. В. проводять систематизацію фінансових інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування, визначають переваги й недоліки різних форм фінансування та підкреслюють обмеження доступу підприємств до капіталу [4]. Цей напрям є важливим для обґрунтування диверсифікації джерел фінансування, оскільки власні кошти не можуть бути єдиною базою масштабного технологічного оновлення.

Новик І. В. розглядає інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства, як взаємопов'язаний процес забезпечення реалізації інноваційних змін, в свою чергу а інноваційні результати формують нові можливості для розвитку [5]. Такий зв'язок характеризує значення інвестицій у фізичні активи без технологічного

та організаційного оновлення яких не забезпечується необхідний приріст конкурентоспроможності.

Розкриття Аналітичних матеріалів НІСД показує, критичне зменшення інвестицій у 2022 р., наступне відновлення діяльності промисловості за 2023–2024 рр., однак темпи відновлення у 2024 р. сповільнилися. Зазначено напрями інвестування: відбудову виробничих потужностей, автономне енергозабезпечення та відновлення енергогенеруючих активів [9]. Підтверджується зміщення інвестиційних мотивів від переважно розширювального інвестування до інвестування у стійкість та безперервність діяльності.

Окремого дослідження заслуговує потреба забезпечення фінансування в межах матеріалів Світового банку, Європейської Комісії, ООН та Уряду України в межах RDNA4–RDNA5 підкреслюючи масштаби потреб нестачі забезпечення бюджетними ресурсами; тому залучення приватного капіталу, механізми зниження ризиків та розвиток фінансових інструментів є необхідною передумовою відновлення [7; 8]. Для машинобудівних підприємств це означає потенційне розширення ринку, але одночасно підвищення вимог до прозорості, інвестиційної готовності та відповідності стандартам ЄС.

Попри наявність значного масиву досліджень, недостатньо розробленим залишається питання комплексного порівняння інвестиційної динаміки машинобудування за етапами у 2021–2025 рр. із одночасним урахуванням капітальних інвестицій, виробничої динаміки, джерел фінансування, воєнних ризиків і структурної ролі галузі.

Також потребує подальшого розвитку підхід, за якого інвестування розглядається не як сукупність відокремлених проєктів, а як динамічний керований процес, параметри якого змінюються відповідно до фактичного стану підприємства та зовнішнього середовища.

Мета статті полягає у аналізуванні стану та динаміки інвестування у машинобудування України у 2021–2025 рр., а також обґрунтуванні можливості удосконалення управління інвестуванням машинобудівних підприємств на засадах динамічності та безперервності. Серед завдань: виявити динаміку капітальних інвестицій, проаналізувавши зміни у підгалузях; оцінивши зв'язок інвестиційної динаміки та визначити особливості джерел фінансування охарактеризувати роль іноземного та державного капіталу.

Методи дослідження. Для дослідження інвестування машинобудівних підприємств, як процесу формування, залучення, розподілу, використання та відновлення інвестиційних ресурсів застосовується: системний підхід - для оцінки інформаційної бази даних

Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства економіки України, НІСД, Світового банку; статистичний метод - для оцінювання динаміки, для групування та порівняння даних статистичної звітності; структурний аналіз - для порівняння підгалузей машинобудування та визначення частки галузі у промисловій реалізації інвестиційного потенціалу; порівняльний метод - для зіставлення релевантного періоду оцінки довоєнного, шокового 2022 р. і періоду адаптації з 2023–2025 рр., для виявлення структурної динамічної складової та непостійності інвестиційних процесу.

Виклад основних результатів дослідження. Інвестиційна діяльність машинобудівних підприємств у 2021 р. здійснювалась у відносно стабільнішому інституційному середовищі. Переважним мотивами капіталовкладень були модернізація, підвищення продуктивності, енергоефективність, освоєння нової продукції та експортна конкурентоспроможність. Переломним у 2022 р. стала різка зміна пріоритетів, що для значної частини підприємств інвестиції стали інструментом фізичного збереження бізнесу, необхідності релокації, ремонту пошкоджених активів, налагодження логістики та забезпечення енергетичної автономності [2; 9].

На формування етапу первинної адаптації у 2023 р., частина релокованих виробництв відновила операційну діяльність, пристосували ланцюги постачання, а державний попит на продукцію оборонного машинобудування забезпечив необхідний інвестиційний імпульс. В свою чергу невизначеність стримувала довгі проєкти з віддаленим строком окупності. У 2024–2025 рр. основою інвестиційних рішень поєднували відновлення, підвищення стійкості та структурне переоснащення [8; 9; 12].

Станом на кінець 2024 р. згідно оцінок RDNA4 загальні потреби України у відновленні та реконструкції сягали 524 млрд дол. США протягом десяти років [7]. Маючи значний вплив на руйнування активів машинобудівних підприємств й підвищення ризиків, створюючи попит на транспортне, енергетичне, будівельне, аграрне та спеціалізоване обладнання.

Опісля шоку шоку 2022 р. відбулись скорочення капітальних інвестицій у промисловість з 242,9 млрд грн у 2021 р. до 126,1 млрд грн у 2022 р., тобто майже на 48,1%. З наступним відновленням до 220,7 млрд грн у 2023 р., що означало приріст приблизно на 75,0% до 2022 р., однак показник залишався нижчим за 2021 р. приблизно на 9,2% [1]. У переробній промисловості відповідні значення становили 113,3; 60,5 та 90,4 млрд грн [1] (табл. 1).

Таблиця 1

Капітальні інвестиції у промисловість України, у 2021–2023 рр. млн. грн.

Показник	2021	2022	2023	2022/2021, %	2023/2022, %
Промисловість	242 923	126 113	220 652	-48,1	+75,0
Переробна промисловість	113 275	60 458	90 396	-46,6	+49,5

Джерело: розраховано за даними Держстату [1].

Характеризуючи співвідношення інвестиційної динаміки промисловості та машинобудування дозволяє зробити декілька висновків. В цілому машинобудування виявилось дещо стійкішим за промисловість у цілому за показником номінального падіння капітальних вкладень у 2022 р.: близько 41,8% проти 48,1%. Як наслідок відновлення 2023 р. було значним, але недостатнім для повернення до довоєнної бази. В свою чергу номінальні значення слід інтерпретувати з урахуванням високої інфляції та зміни цін на імпортне обладнання; отже, реальний фізичний обсяг придбаних інвестиційних товарів міг відновлюватися повільніше, ніж грошовий показник.

Для 2024–2025 рр. доцільно змістити акцент з одного агрегованого абсолютного показника на структурні індикатори. НІСД характеризує 2023–2024 рр. як період відновлення інвестиційної діяльності промисловості після обвалу 2022 р., водночас зазначаючи сповільнення динаміки у 2024 р. [9]. У 2025 р. Мінекономіки за даними Держстату зафіксувало зростання частки машинобудування у структурі реалізованої промислової продукції до 9,1% за 11 місяців проти 5,7% у 2021 р. [12]. Це є ознакою підвищення структурної ваги галузі, хоча саме по собі не доводить пропорційного зростання інвестицій (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння ключових структурних індикаторів, за 2021–2025 рр.

Індикатор	2021	2022	2023	2024	2025
Капітальні інвестиції у машинобудування, млрд грн	11,96	6,96	10,09	н/д	н/д
Стан інвестиційного циклу	базовий	шок	відновлення	перебудова	адаптивне відновлення
Частка машинобудування у промисловій реалізації, %	5,7	—	—	—	9,1**
Домінуючий фактор	модернізація	виживання	адаптація	стійкість	структурне посилення

Джерело: сформовано за [1; 9; 12]. **За 11 місяців 2025 р.

Врахування агрегованого показника відкриває диференціацію між видами діяльності, яка спостерігається у відмінності між електротехнічним, загальним та транспортним машинобудуванням. За джерел Держстату, капітальні інвестиції у виробництво електричного устаткування становили 2,349 млрд грн у 2021 р.,

1,268 млрд грн у 2022 р. та 1,306 млрд грн у 2023 р.; у виробництво машин і устаткування – 3,934; 2,293 та 2,629 млрд грн; у виробництво автотранспортних та інших транспортних засобів – 4,881; 3,542 та 4,979 млрд грн відповідно [1] (табл. 3).

Таблиця 3

Капітальні інвестиції в окремі підгалузі машинобудування, млн. грн.

Вид діяльності	2021	2022	2023	2022/2021, %	2023/2022, %	2023/2021, %
Електричне устаткування	2 349	1 268	1 306	54,0	103,0	55,6
Машини й устаткування	3 934	2 293	2 629	58,3	114,7	66,8
Автотранспорт та інші транспортні засоби	4 881	3 542	4 979	72,6	140,6	102,0

Джерело: розраховано за даними Держстату [1].

Найбільш виразним є відновлення транспортного машинобудування: у 2023 р. обсяг капітальних інвестицій перевищив рівень 2021 р. приблизно на 2%, виробництво електричного устаткування у 2023 р. залишалося лише на рівні близько 55,6% від довоєнного показника, а виробництво машин і устаткування – 66,8%, при значній асиметричності інвестиційного відновлення зазнаючи різного впливу державного попиту, експортних можливостей та доступності виробничих майданчиків.

Отримуючи стимулювання через оборонні потреби, логістики сегменти машинобудування неодмінно стикаються з високою залежністю від імпортних компонентів і необхідністю перебудови ланцюгів постачання. А загальне машинобудування залежить від

інвестиційного попиту інших секторів економіки та доступності експорту, тому його відновлення має більш інерційний характер [3; 9].

У воєнних умовах необхідність України в капітальних інвестиціях характеризується високою часткою власних коштів підприємства. При чому обмеження банківського кредитування через високу вартість ресурсів та вимогами до забезпечення з ризиками пошкодження активів, потребує страхування та передбачених механізмів захисту інвестора. В таких умовах бюджетні ресурси концентруються на пріоритетних оборонних та критичних інфраструктурах [4; 7; 8].

Регіональні дані Держстату підтверджують домінування власних коштів у структурі фінансування. Наприклад, у Житомирській області у січні–червні

2025 р. частка власних коштів підприємств та організацій становила 73,2%, а кредитів банків та інших позик – 4,6%; за дев'ять місяців відповідні частки становили 68,6% і 5,6% [15; 16]. Регіональні значення в частковій мірі ілюструють загальну проблему обмеженого боргового фінансування інвестицій.

Надмірна залежність від самофінансування має системний наслідок: інвестиційна активність починає безпосередньо залежати від поточного грошового потоку. За падіння виручки підприємство скорочує інвестиції саме в момент, коли потреба у модернізації та адаптації може бути найбільшою. У результаті формується проциклічний механізм. Для його послаблення необхідні гарантійні програми, страхування воєнних ризиків, довгострокове кредитування, лізинг, грантове співфінансування, інструменти експортного фінансування та партнерства з міжнародними фінансовими організаціями [4; 7; 8].

У мінливих економічних умовах, як показує порівняння 2021-2025 рр. існування статичного інвестиційного плану сформованого один раз на рік, є недостатнім.

В свою чергу інвестиційна система має бути здатною оперативну змінювати обсяг, структуру та черговість проєктів.

Впровадження управління динамічним інвестуванням машинобудівного підприємства доцільно розуміти, як інтегрований процес постійного формування, залучення, розподілу, використання, контролю та відновлення інвестиційних ресурсів, у якому параметри інвестиційної програми коригуються відповідно до фактичних і прогнозованих станів підприємства, зовнішніх збурень, ризиків та стратегічних цілей. Відмінністю від дискретної моделі, така система не завершується після затвердження бюджету або запуску проєкту продовжуючи функціонувати, як послідовність взаємопов'язаних циклів спостереження, оцінювання рішення та коригування.

Доцільність такого підходу підтверджують стохастичні результати дослідження. У 2022 р. підприємствам необхідно було швидко перенаправляти ресурси з розширення на збереження активів; у 2023 р. – відновлювати та масштабувати окремі потужності; у 2024–2025 рр. – одночасно фінансувати стійкість, локалізацію, автоматизацію та інтеграцію з новими ринками. Що не є послідовною реалізацією взаємовиключних етапів, а накладеним один на одного інвестиційним контурами.

Практично система динамічного управління включає: постійний моніторинг стану інвестиційного потенціалу; ранжування проєктів за стратегією та терміновістю; резервом ліквідності; сценарне фінансування; механізм швидкого перерозподілу бюджету; контроль фактичного ефекту; оцінювання ризику фізичної втрати активів; диверсифікацію джерел фінансування; регулярне оновлення прогнозів попиту. Для підприємств із високою невизначеністю перспективним є використання динамічних моделей оцінювання стану, у тому числі фільтрації та прогнозування параметрів інвестиційного процесу.

Напрями активізації інвестування машинобудування України характеризуються рядом напрямів.

Першим напрямом є розвиток механізмів зниження воєнного ризику. Без страхування та гарантування частини ризиків приватний інвестор вимагатиме надмірної премії за ризик або відкладатиме проєкт. Тому страхування воєнних ризиків має розглядатися, як елемент інвестиційної інфраструктури відновлення [7; 8].

Другим напрямом є розширення довгострокового фінансування модернізації. Для машинобудування особливо важливі лізинг, кредитні гарантії, венчурні інвестиції, пільгові програми для придбання обладнання, експортне кредитування та змішані фінансові інструменти. Державна підтримка має враховувати залучення приватного капіталу.

Третій напрям – локалізація виробництва та інтеграція у європейські ланцюги доданої вартості. Відбутова повинна створювати попит на імпорт готового обладнання, продукцію українських виробників, спільні підприємства, трансфер технологій та сертифікацію відповідно до стандартів ЄС [8].

Четвертий напрям – прискорення цифровізації та автоматизації, що робить автоматизацію інструментом продуктивності, та фактором операційної безперервності. Водночас цифрові системи моніторингу дають інформаційну основу для динамічного управління інвестиційними портфелями.

П'ятий напрям – формування інвестиційної стійкості на рівні підприємства. Вона передбачає диверсифікацію джерел капіталу з резервуванням виробництва. Впровадженням портфельного підходу із застосуванням сценарного планування та здатністю швидко переносити ресурси між проєктами. Саме ця здатність визначатиме, чи зможе машинобудування використати майбутній попит відбудови.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що у 2021–2025 рр. інвестиційна модель машинобудування України пройшла через глибоку трансформацію. Довоєнна логіка модернізації та розширення у 2022 р. була замінена логікою збереження життєздатності, а у 2023–2025 рр. поступово сформувалася адаптивна модель, що поєднує відновлення, стійкість, локалізацію та технологічну перебудову. Капітальні інвестиції у промисловість у 2022 р. скоротилися майже вдвічі порівняно з 2021 р., а у 2023 р. суттєво відновилися, але не повернулися до довоєнної бази. У машинобудуванні падіння капітальних інвестицій у 2022 р. оцінюється приблизно у 41,8%, а зростання у 2023 р. – у 45,0%; при цьому рівень 2023 р. становив близько 84,4% від 2021 р. Це дає підстави говорити про часткове, а не повне відновлення.

Підгалузевий аналіз засвідчив асиметричність відновлення. Транспортне машинобудування у 2023 р. за обсягом капітальних інвестицій практично відновило та дещо перевищило рівень 2021 р., тоді як виробництво електричного устаткування та загальне машинобудування залишалися суттєво нижче довоєнних значень. Отже, середній галузевий показник не може бути єдиною основою оцінювання. У період з 2024-2025 рр. відбулось зміщення характеру інвестування з

відновлення до структурної перебудови. Ключовими напрямками стали галузі енергетична, необхідність забезпечення автономності, локалізація виробництва, відновлення активів та гостра необхідність задоволення оборонного й інфраструктурного попиту. Відбулось зростання частки машинобудування у структурі реалізованої промислової продукції з 5,7% у 2021 р. до 9,1% за 11 місяців 2025 р., що свідчить про посилення структурної ролі галузі. Системним обмеженням залишається фінансова модель, що значною мірою спирається на власні ресурси підприємств. Така модель зменшує інвестиційну спроможність у періоди падіння виручки та ускладнює реалізацію великих довгострокових проєктів. Необхідним є розширення гарантій, можливостей кредитування, грантового та змішаного фінансування.

Важливим методологічним результатом є необхідність змішаного використання воєнної статистики. Після уточнення НБУ даних прямих інвестицій за 2022–2024 рр. підтверджуються первинні оцінки, які можуть переглядаються після відновлення звітності. З наступним поясненням статистичних розривів у наукових висновках.

В умовах масштабної відбудови потреби транспортної, енергетичної, промислової та іншої інфраструктури машинобудування, можуть сформувати значний внутрішній попит на продукцію галузі. Реалізація цього потенціалу, залежить від здатності українських підприємств залучати приватний капітал, у відповідності із стандартами ЄС, можливостям інвестувати в

R&D, та структурну перебудову.

Головним концептуальним висновком є доцільність переходу до управління динамічним інвестуванням. Волатильність 2021–2025 рр. показала, що інвестиційні пріоритети можуть змінюватися швидше, ніж традиційні річні цикли планування. Тому інвестиційна система машинобудівного підприємства має постійно оцінювати свій стан, ризики та зовнішні сигнали, коригувати портфель проєктів, ефективно перерозподіляти ресурси й відновлювати інвестиційний потенціал.

Перспективи подальших досліджень полягають у побудові кількісної моделі управління динамічним інвестуванням машинобудівного підприємства, формалізації станів інвестиційної системи, розробленні інтегральних індикаторів інвестиційної стійкості та застосуванні адаптивних методів оцінювання і прогнозування, рекурсивних методів, для уточнення параметрів інвестиційного процесу за неповної та змінюваної вхідної інформації.

Декларація щодо використання інструментів штучного інтелекту. В ході підготовки статті було використано інструменти генеративного штучного інтелекту (ChatGPT-4, 2025) для цілей пошуку та узагальнення літератури та покращення структури статті. Жоден текст, згенерований за допомогою штучного інтелекту, не використовувався без критичного редагування. Автор несе повну відповідальність за науковість, точність та цілісність контенту.

Список використаних джерел:

1. Капітальні інвестиції : статистичний збірник / таблиця «Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності промисловості». Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_u.pdf (дата звернення: 30.06.2026).
2. Нестерчук О. С., Гречко А. В. Проблеми та перспективи залучення інвестиційних ресурсів у машинобудівну галузь в умовах воєнного стану. Бізнес Інформ. 2022. № 11. С. 142–148. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-142-148>
3. Пінчук О. В. Трансформаційні зміни у машинобудуванні України під впливом воєнних дій. Трансформаційна економіка. 2024. № 3(08). С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-5>
4. Шпомер Т. О., Волошин С. П., Реус Р. В. Фінансові інструменти інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 2(38). С. 267–284. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-267-284](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-267-284)
5. Новик І. В. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-181>
6. Уточнено дані міжнародної інвестиційної позиції за 2014–2025 роки. 2026. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/utochneno-dani-mijnarodnoyi-investitsiynoyi-pozitsiyi-za-20142025-roki> (дата звернення: 30.06.2026).
7. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released (RDNA4). World Bank. 25 February 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released> (дата звернення: 30.06.2026).
8. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released (RDNA5). World Bank. 23 February 2026. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2026/02/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released> (дата звернення: 30.06.2026).
9. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни : аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2025. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-04/ad_ekonombezpeka-2025.pdf (дата звернення: 30.06.2026).
10. Капітальні інвестиції (річна): набір даних. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-richna> (дата звернення: 30.06.2026).

11. Капітальні інвестиції: статистичні релізи. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/releases/kapitalni-investytsiyi-17> (дата звернення: 30.06.2026).
12. У 2025 році ВВП України зріс на 2,2%. Міністерство економіки та довкілля України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/25c9685b-a465-4945-bf5d-3be9ec515ace?lang=uk-UA> (дата звернення: 30.06.2026).
13. Статистика зовнішнього сектору: прямі інвестиції. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 30.06.2026).
14. Целікова А., Місько Є. Сучасний стан та проблеми розвитку машинобудівних підприємств в Україні. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т. 9, № 2. С. 228–235. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-39>
15. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у січні–червні 2025 року. Головне управління статистики у Житомирській області. URL: https://zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/kapinvest/2025/kapinfink_kv_Ipiv25.htm (дата звернення: 30.06.2026).
16. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у січні–вересні 2025 року. Головне управління статистики у Житомирській області. URL: https://zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/kapinvest/2025/kapinfink_kv_9mis25.htm (дата звернення: 30.06.2026).
17. Капітальні інвестиції: 2020–2025. Головне управління статистики у Львівській області. URL: https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/06/theme_06.php (дата звернення: 30.06.2026).

References:

1. State Statistics Service of Ukraine. (2023). Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti promyslovosti [Capital investments by types of industrial economic activity]. https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_u.pdf
2. Nesterchuk, O. S., & Hrechko, A. V. (2022). Problemy ta perspektyvy zaluchennia investytsiinykh resursiv u mashynobudivnu haluz v umovakh voiennoho stanu [Problems and prospects for attracting investment resources to the machine-building industry under martial law]. *Business Inform*, (11), 142–148. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-142-148>
3. Pinchuk, O. V. (2024). Transformatsiini zminy u mashynobuduvanni Ukrainy pid vplyvom voiennykh dii [Transformational changes in Ukraine's machine-building sector under the influence of military actions]. *Transformatsiina ekonomika*, 3(08), 37–44. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-5>
4. Shpomer, T. O., Voloshyn, S. P., & Reus, R. V. (2024). Finansovi instrumenty innovatsiino-investytsiinoho rozvytku silskohospodarskoho mashynobuduvannia [Financial instruments for innovation and investment development of agricultural machinery]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, 2(38), 267–284. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-267-284](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-267-284)
5. Novyk, I. V. (2024). Problemy innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemstv [Problems of innovation and investment development of enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-181>
6. National Bank of Ukraine. (2026). Utochneno dani mizhnarodnoi investytsiinoi pozytsii za 2014–2025 roky [International investment position data for 2014–2025 revised]. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/utochneno-dani-mijnarodnoyi-investitsynoyi-pozitsiyi-za-20142025-roki>
7. World Bank. (2025, February 25). Updated Ukraine recovery and reconstruction needs assessment released. <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
8. World Bank. (2026, February 23). Updated Ukraine recovery and reconstruction needs assessment released. <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2026/02/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
9. National Institute for Strategic Studies. (2025). Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh dovhotryvaloi viiny [Economic security of Ukraine under conditions of a prolonged war]. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-04/ad_ekonombezpeka-2025.pdf
10. State Statistics Service of Ukraine. (2026). Kapitalni investytsii (richna) [Capital investments (annual)]. <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-richna>
11. State Statistics Service of Ukraine. (2026). Kapitalni investytsii [Capital investments]. <https://stat.gov.ua/uk/releases/kapitalni-investytsiyi-17>
12. Ministry of Economy and Environment of Ukraine. (2026). U 2025 rotsi VVP Ukrainy zris na 2,2% [Ukraine's GDP grew by 2.2% in 2025]. <https://me.gov.ua/>
13. National Bank of Ukraine. (2026). External sector statistics: Direct investment. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>
14. Tselikova, A., & Misko, Ye. (2024). Suchasnyi stan ta problemy rozvytku mashynobudivnykh pidpriemstv v Ukraini [Current state and development problems of machine-building enterprises in Ukraine]. *Ukrainskyi zhurnal*

prykladnoi ekonomiky ta tekhniky, 9(2), 228–235. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-39>

15. Main Department of Statistics in Zhytomyr Region. (2025). Kapitalni investytsii za dzherelamy finansuvannia u sichni–june 2025 roku [Capital investments by sources of financing in January– June 2025]. https://zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/kapinvest/2025/kapinfink_kv_Ipiv25.htm

16. Main Department of Statistics in Zhytomyr Region. (2025). Kapitalni investytsii za dzherelamy finansuvannia u sichni–veresni 2025 roku [Capital investments by sources of financing in January–September 2025]. https://zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/kapinvest/2025/kapinfink_kv_9mis25.htm

17. Main Department of Statistics in Lviv Region. (2025). Kapitalni investytsii: 2020–2025 [Capital investments: 2020–2025]. https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/06/theme_06.php

Дата надходження статті: 18.08.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 29.09.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.10.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.